

Šiais laikais turbūt neatsirastų žmogaus, kuris bijotų važiuoti automobiliu – lėta, bet patikima transporto priemone. Ne kiekvienas gali sau leisti skristi lėktuvu, nors tai daug greitesnė transporto priemonė. Ir tik vienetai per visą gyvenimą patirs skrydį raketa. Turbūt suprantate, kad kalba eina apie skirtingos rizikos vertybinius popierius. Niekas nebijo padėti indėlių banke ar įsigyti obligacijų, daug mažiau pabando sėkmę investuodami į akcijas ir tik vienetai perka ateities ir pasirinkimo sandorius.

Turbūt nėra žmogaus, kurio netrauktų greiti ir lengvi pinigai. Dažnas svajoja per naktį padvigubinti savo santaupas. Skamba per gerai, kad būtų tiesa, bet tai teoriškai yra įmanoma. Naudodami tokias išvestines finansines priemones kaip pasirinkimo arba ateities sandoriai jūs galite per vieną prekybos sesiją padvigubinti savo santaupas. Kita vertus, taip galima ir netekti visų savo turimų pinigų.

Šie investiciniai instrumentai yra skirti patyrusiems investuotojams. Aklai rizikuoti visomis savo santaupomis būtų kvaila. Pradedantiesiems tai yra daugiau lošimas, nei investicija. Daugelis mano, kad su pasirinkimo sandoriais neverta prasidėti, nes prarasite visas investicijas. Bet tiesa ta, kad prarasite pinigus tuomet, jeigu nežinote, ką darote. Niekas negimė mokėdamas. Visi tie patyrę pasirinkimo sandoriais prekiaujantys rinkos vilkai kažkada buvo bailios avys ir turėjo tiek pat patirties kiek ir jūs.

Jeigu esate pasiryžęs pažinti pasirinkimo sandorių rinką tam, kad pradėtumėte į ją investuoti arba tam, kad šios idėjos galutinai atsisakytumėte, šis straipsnis yra būtent jums.

Gero skaitymo.

Pasirinkimo ir ateities sandoriai: kas tai?

Ateities sandoriai ir pasirinkimo sandoriai yra derivatyvai. Derivatyvas – tai yra išvestinė priemonė. Finansine prasme, derivatyvas – tai finansinis instrumentas, padarytas iš kitų finansinių instrumentų. Kiekvienas derivatyvas turi pamatinį instrumentą, iš kurio jis yra išvestas. Pavyzdžiui, akcijų derivatyvo pamatinis instrumentas būtų akcija. Vieni populiariausių derivatyvų yra ateities sandoriai ir pasirinkimo sandoriai.

Ateities sandoriai ir pasirinkimo sandoriai buvo sukurti valdyti rizikai. Pavyzdžiui, investuotojas gali įsigyti akciją ir tos pačios akcijos vertę priešingai atkartojantį pasirinkimo sandorį. Taip investuotojas apsaugo nuo akcijos vertės sumažėjimo. Krintant akcijos kainai, investuotojas uždirbs iš pasirinkimo sandorio. Tačiau ateities sandoriai ir pasirinkimo sandoriai kai kurių investuotojų yra naudojami ne kaip rizikos valdymo priemonė, bet kaip investavimo instrumentas.

Pasirinkimo sandorių pamatinis turtas gali būti fizinis arba finansinis turtas. Finansų rinkose pasirinkimo sandoriai naudojami įsigyti fiziniam turtui, tokiam kaip prekės ir žaliavos, arba finansiniams instrumentams – akcijoms, obligacijoms, valiutai, akcijų indeksams, palūkanų normoms.

Pasirinkimo sandoriai dar yra vadinami opcionais. Šis žodis kilęs iš anglų kalbos žodžio „option“ – „pasirinkimas“. Opciono sandorį galima apibrėžti kaip dviejų šalių sandorį, suteikiantį jo pirkėjui teisę, bet ne įsipareigojimą pirkti arba parduoti tam tikrą turtą ateityje už sandorio metu nustatytą kainą.

Siekdami suvokti opciono esmę, pabandykite jį įsivaizduoti kaip užstatą. Tarkime, jūs skelbime radote namą parduodamą už 200 000 €. Žinoma, tokios sumos jūs iškart

negalėsite sumokėti., todėl paliekate užstatą 5 000 €, ir sutariate, kad po dviejų mėnesių sumokėsite likusią pinigų sumą. Taigi sumokate 5000 € derivatyvą, kurio pamatinis turtas yra 200 000 € vertės namas. Jeigu per du mėnesius jūs neapsigalvojote, nusipirksite būstą už iš anksto sutartą kainą. Kita vertus, jeigu radote geresnį būstą arba namai per tą laiką atpigo, Jūs tiesiog galite nevykdyti iš anksto sudaryto sandorio, tačiau prarasite užstatą.

Kaip matote iš anksčiau pateikto pavyzdžio, sumokėję užstatą jūs įgijote teisę įsigyti 20 kartų vertingesnį turtą. Svertas yra viena labiausiai investuotojus masinančių opcionų savybių. Pasinaudodami svertu, jūs daug labiau rizikuojate, todėl galite uždirbti kelis kartus didesnę pelną. Pavyzdžiui, jeigu nekilnojamo turto vertė per du mėnesius pabrangs 10 proc., tai namo, už kurį palikote užstatą, rinkos kaina padidės 20 000 €. Taigi laiku sumokėtas 5000 €. užstatas Jums leido uždirbti 20 000 €, kitaip tariant Jūsų investicijos grąža yra 400 proc. ($20\,000/5000 \times 100$ proc.). Kita vertus, jeigu nekilnojamas turtas atpigs 10 proc., t.y. būsto nekilnojamo turto vertė bus 180 000, jūs tiesiog nepirksite namo, nes jums pigiau bus prarasti užstatą ir nusipirkti kitą namą. Nepamirškite, opcionai suteikia galimybę, bet ne išipareigojimą įsigyti turtą ateityje.

Taigi opcionai suteikia neribotas galimybes uždirbti, o daugiausia, ką jūs galite prarasti, tai užstatas. Iš tikrųjų užstatas yra tik pavyzdys, leidžiantis jums geriau suprasti opcionų principą. Perkant namą, jūs sumokėtumėte 10 000 € kaip užstatą ir vėliau sumokėtumėte likusius 190 000 €. Tačiau pamąstykite, pardavėjui tokiomis sąlygomis iš esmės netikslinga parduoti turtą, kadangi jo nuostoliai yra neriboti. Jeigu nekilnojamo turto kaina per tuos du mėnesius nukris 25 proc. jūs nepirksite namo, o pardavėjas patirs 45 000 €. nuostolį (namas atpigs 50 000 €, bet pardavėjui liks 5000 € užstatas, taigi galutiniame rezultate nuostolis bus 45 000 €). Todėl opcionų rinkoje jūs ne pateikiate užstatą, kaip dalį galutinės sumos apmokėjimo, bet perkate teisę pirkti turtą ateityje. Tie pinigai, kuriuos sumokate pirkdami opcioną iš karto atitenka turto savininkui kaip premija, kadangi pardavėjas rizikuoja, kad jūs nevykdysite savo išipareigojimų. Todėl jeigu pirktumėte namą opcionų rinkoje, namas Jums kainuotų 210 000 € - t.y. jūs sumokėtumėte 10 000 €. už teisę įsigyti nekilnojamą turtą ateityje ir dar 200 000 € už patį namą. Tokiu atveju tiek jūs, tiek opciono pardavėjas esate panašioje padėtyje. Tikėdamiesi, kad namas per ateinančius du mėnesius pabrangs 5 proc. iš anksto sudarote susitarimą su pardavėju, tokiu atveju jūs sandorio momentu esate tikras, kad namas jums nekainuos brangiau nei 210 000 €. Pardavėjas taip pat mano, kad namas turėtų pabrangti apie 5 proc., todėl pinigai gauti už parduotą ateities sandorį jį irgi tenkina. Pardavėjas žino, kad jei situacija labai nepasikeis, jis galutiniame rezultate iš namo uždirbs 210 000, bet ne daugiau. Pardavėjas taip pat nelabai pergyvens jeigu nekilnojamo turto vertė sumažėtų 5 proc. (namo rinkos vertė būtų 190 000 €), nes su jūsų sumokėtais pinigais už opcioną, pardavėjo turto vertė liktų nepakitusi ($190\,000 + 10\,000 = 200\,000$ €)

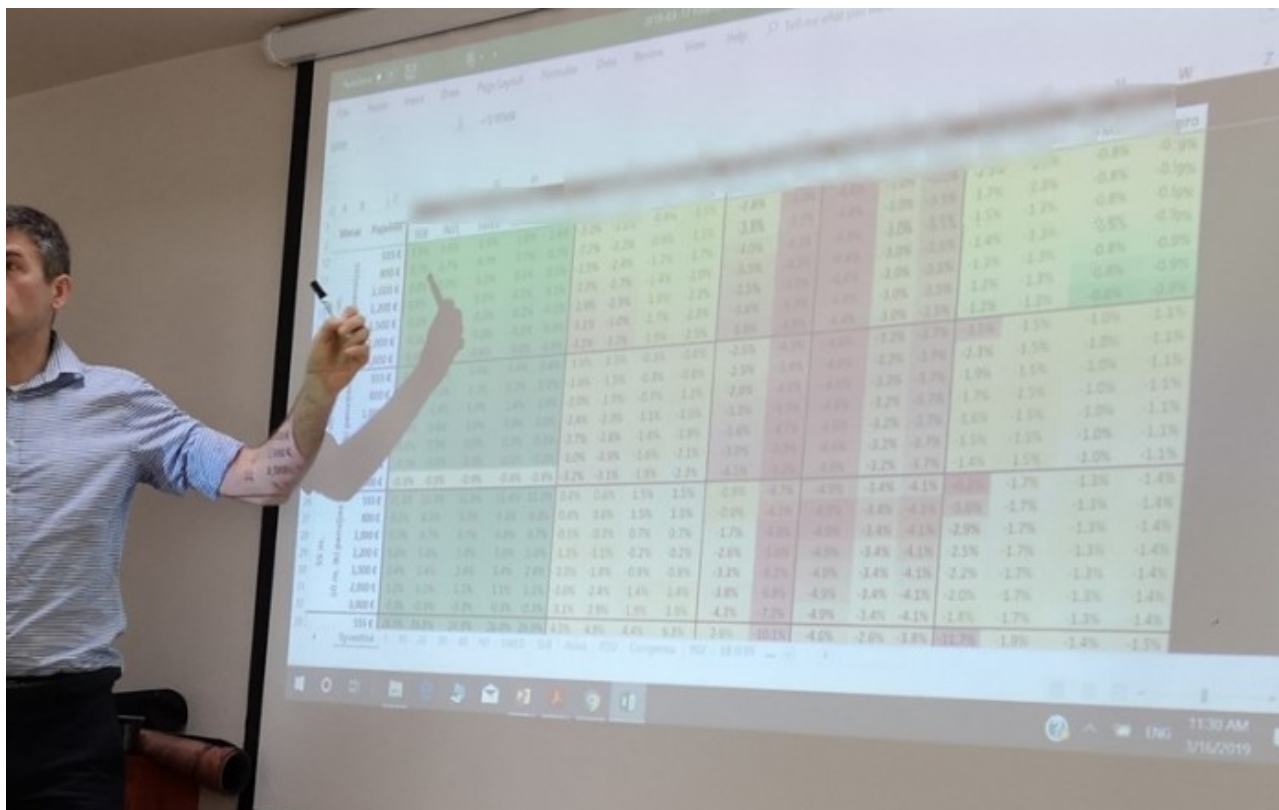
Nei jūs, nei namo pardavėjas nežinote, kiek nekilnojamas turtas per du mėnesius pabrangs. Jeigu nekilnojamas turtas pabrangs daugiau nei 5 proc., laimės pirkėjas, nes namą įsigis pigiau nei rinkos vertė. Jeigu nekilnojamas turtas nepabrangs 5 proc., sandoris bus naudingas pardavėjui, kadangi pastarasis ir toliau liks namo savininku, be to ir šioks toks nekilnojamo turto vertės sumažėjimas jam nebus skausmingas.

Analogiška prekyba pasirinkimo sandoriais vyksta ir žaliavomis, palūkanomis, valiutomis ir akcijomis. Pavyzdžiui, paprastai akcijos brangsta 10 proc. per metus, todėl opciono pardavėjams (akcijų savininkams) netikslinga parduoti pasirinkimo sandorius už mažiau nei 10 proc. dabartinės akcijų vertės. Opciono pirkėjai, manydamas, kad akcijos brangs daugiau nei 10 proc. perka opcioną sumokėdamas už opciono rinkos kainą, t.y. 10 proc. dabartinės akcijų vertės. Nuo to kaip akcijų vertė pasikeis per metus priklausys ar pasirinkimo sandoriai bus pelningi.

----- Taip pat skaitykite -----

II pakopos pensijų fondai: kuris geriausias? (I dalis)

Seminaras Kaune: Kaip geriausia įdarbinti pinigus?

[Sutelktinio finansavimo platformos darbo kokybės svarba \(3 dalis\)](#)

Pasirinkimo sandorių tipai

Pasirinkimo sandoriai būna dviejų tipų. Pirkimo pasirinkimo sandoriai (angl. „Call option“) ir pardavimo pasirinkimo sandoriai (angl. „Put option“).

Pirkimo pasirinkimo sandoriai suteikia teisę, bet ne įsipareigojimą įsigyti turtą ateityje. Opcionų prekyboje dalyvauja pirkėjas ir pardavėjas. Opciono pirkėjas užima ilgąją poziciją, tuo tarpu pardavėjas užima trumpąją poziciją. Pirkimo opcioną inicijuoja pirkėjas, kuris įgyja teisę įsigyti turtą ateityje. Pirkimo opciono pirkėjas tikisi, kad per nustatytą laiko tarpą turto vertė padidės labiau, nei už opcioną sumokėtą kainą ir iš to jis pasipelnys. Pirkimo opciono pardavėjas mano, kad turtas nepabrangs labiau nei už opcioną gauta kaina. Iš esmės visi pavyzdžiai skyrelyje „Opcionai: kas tai“ yra pirkimo opcionai, kadangi jūs mokate už teisę įsigyti namą ateityje.

Pardavimo pasirinkimo sandoriai suteikia teisę, bet ne įsipareigojimą ateityje parduoti

turtą. Šio opciono pirkėjas užima ilgąją poziciją opcionų rinkoje, pardavėjas – trumpąją. Pirkdamas pardavimo opcioną pirkėjas užsitikrina, kad ateityje galės parduoti turtą už iš anksto nustatytą kainą. Pardavimo opciono pardavėjas įsipareigoja šį turtą nupirkti. Taigi pardavimo opcionų pirkėjas yra turto savininkas, kuris norėdamas apsisaugoti nuo didelio turto vertės sumažėjimo moka pinigus, kad kitas asmuo (opciono pardavėjas) iš jo nupirktų turtą už nustatytą kainą ateityje.

Pateiksime pardavimo opciono pavyzdį naudodami tą patį nekilnojamą turtą. Esant niūrioms ekonomikos perspektyvoms, 200 000 € vertės namo savininkas siekia apsidrausti, kad jo nekilnojamas turtas nenuvertėtų. Jis perka pardavimo opcioną už 10 000 € iš opciono pardavėjo. Opciono pardavėjas gauna 10 000 € ir įsipareigoja po 2 mėn. nupirkti namą.

Jeigu namo vertė sumažės iki 180 000 € opciono pardavėjas privalės nupirkti namą ir taip patirs 10 000 € nuostolį (nes 10 000 € jis jau bus gavęs už parduotą opcioną). Pardavimo opciono pirkėjas džiaugsis uždirbęs 10 000 € pelno. Taigi pardavimo opciono pirkėjo pelnas yra neribotas.

Jeigu namo vertė po dviejų mėnesių bus 190 000 €, tai niekas nepatirs nei nuostolio, nei pelno. Tačiau, jeigu namo vertė bus didesnė nei 190 000 €, tokiu atveju sandoris neįvyks. Namo savininkui nebus tikslinga parduoti namą už 190 000 €, nes jo rinkos vertė bus didesnė. Namo savininkas tiesiog nevykdys įsipareigojimo, o pardavimo opciono pardavėjas džiaugsis uždirbęs 10 000 € iš opciono pardavimo.

Jeigu nepaisant pavyzdžių painu suvokti, kada kas yra pirkėjas, o kada kas yra pardavėjas, tiesiog prisiminkite, kad opciono pirkėjas visuomet turi galimybę rinktis vykdyti sandorį ar ne, todėl rizikuoja tik ta suma, kurią sumoka už opcioną. Tuo tarpu opciono pardavėjas visuomet privalo vykdyti sandorį, todėl jo nuostoliai yra neriboti.

Pasirinkimo sandorių rūšys

Yra skiriamos trys pagrindinės pasirinkimo sandorių rūšys: europietiški, amerikietiški ir

kiniški. Šie sandoriai nieko bendra neturi su žemynai, šios rūšys nurodo opciono savybes. Europietiškujų opcionų pagrindinė savybė ta, kad juos galima vykdyti tik nustatytą opciono dieną. Tuo tarpu amerikietiškus opcionus galima vykdyti bet kuriuo metu iki galutinės sandorio įvykdymo dienos. Taigi imant pavyzdį su namu europietiško opciono savininkas sandorį galėtų įvykdyti praėjus lygiai dviems mėnesiams, tuo tarpu amerikietiškojo opciono savininkas galėtų sandorį įvykdyti kad ir po savaitės.

Kiniški pasirinkimo sandoriai yra panašūs į amerikietiškuosius tuo, kad juos galima vykdyti bet kuriuo momentu iki sandorio įvykdymo dienos. Skirtumas tas, kad kiniškų ateities sandorių kaina nustatoma ne susitarimo būdu. Kiniškų opcionų kaina yra lygi rinkos kainos vidurkiui per visą sandorio galiojimo laikotarpį. Taigi kiniški opcionai skirtingai nei europietiški ir amerikietiški pasirinkimo sandoriai nustato ne tik opciono vykdomo laiką, bet ir opciono vertę.

Opcionus dar galima skirstyti į trumpalaikius ir ilgalaikius. Geriausiai žinomi ir populiariausi yra trumpalaikiai opcionai. Ilgalaikiai opcionai yra ne tokie populiariūs. Ilgalaikiai opcionai sudaromi tik patiems likvidžiausiems ir populiariausiems vertybiniais popieriams. Ilgalaikių opcionų trukmė gali būti iki 2 metų ar net dar ilgesnė.

Pasirinkimo sandorių rinkos dalyviai

Opcionų rinka domisi dvi kategorijos žmonių – investuotojai ir spekuliantai. Ir vieniems, ir kitiems opcionų rinka įdomi dėl galimybės pasinaudoti svertu.

Spekulantai, naudodamiesi svarto teikiamomis galimybėmis, bando uždirbti iš rinkos svyravimų. Kylant rinkoms, spekuliantai uždirba iš pirkimo opcionų, rinkai smunkant – iš pardavimo opcionų. Tačiau pinigų spekuliantams uždirbti nėra taip paprasta kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Uždirbti yra tokia pati galimybė kaip ir jų netekti. Nepamirškite, kiek viena pusė išlošia, tiek kita pusė pralaimi. Opcionai – nulinės sumos žaidimas. Spekuliantams neužtenka nuspėti, kurios akcijos ir kiek kils, jiems taip pat reikia numatyti kada tos akcijos kils. Opcionų galiojimo terminas yra ribotas, todėl jeigu investicijos vertė per trumpą laiką nepakils, opciono savininkas praras pinigų. Galų gale pelną taip pat mažina ir komisiniai finansų maklerių įmonėms.

Investuotojai opcionus naudoja rizikos valdymui. Siekdami apsisaugoti nuo akcijų nuvertėjimo esant neaiškiai padėčiai rinkoje jūs galite įsigyti pardavimo opcioną. Prekiaudami opcionais galėsite apriboti savo nuostolius ir tuo pačiu išlaikyti savo akcijas. Rizikos draudimui opcionus dažniausiai naudoja instituciniai investuotojai.

Pasirinkimo sandorių kaina

Priminsime, kad opciono kaina – tai kaina mokama už teisę įsigyti turtą ateityje. Pasirinkimo sandorių vertės kitimą pasistengsime paaiškinti naudodami tą patį namo pavyzdį. Namo opciono kaina priklauso nuo dviejų dalykų: nuo to, už kiek sutarta parduoti namą ir nuo to, po kiek laiko galios susitarimas.

Namo kaina (vykdymo vertė) iš esmės priklauso nuo dviejų veiksnių – tai nuo namo vertės nekilnojamo turto rinkoje (einamosios kainos) ir už kokią kainą opcionas suteikia galimybę įsigyti namą ateityje (pasirinkimo sandorio vykdymo kaina).

Priminsime, kad pagal paėjusį pavyzdį namo rinkos vertė yra 200 000 €. Taigi opciono pirkimo kaina priklausys nuo to, už kokią sumą Jūs norėsite įsigyti namą po dviejų mėnesių. Jūs pigiai įsigysite opcioną, suteikiantį teisę po dviejų mėnesių įsigyti namą už 250 000 €, kadangi yra labai maža tikimybė, kad namas tiek pabrangs. Jūs greičiausiai nepirksite namo, nes rinkoje jis kainuos mažiau, o namo savininkas tiesiog pasipelnys iš gautų pinigų už opcioną. Opciono pardavėjas mažai rizikuoja ir yra beveik užtikrintas savo sėkme, todėl opcioną jums parduos pigiai.

Brangiai jums kainuos opcionas, suteikiantį teisę po dviejų mėnesių įsigyti namą už 205 000 €. Ganėtina realu, kad namo vertė per du mėnesius išaugs dar labiau. Šiuo atveju namo pardavėjas labiau rizikuoja netekti galimo pelno, todėl jis reikalautų didesnės kainos už opcioną, kad kompensuotų galimus nuostolius.

Iš pateikto pavyzdžio matote, kad kuo labiau opciono metu nustatyta turto įsigijimo kaina artimesnė to turto rinkos kainai, tuo tenka daugiau mokėti už pasirinkimo sandorį. Kitaip tariant, kuo opciono savininkui sandoris gali būti pelningesnis, tuo opciono kaina yra didesnė.

Opciono vertė taip pat priklauso nuo laiko. Kuo daugiau laiko yra likę iki opciono vykdymo dienos, tuo opciono kaina bus didesnė, kadangi yra daug didesnė tikimybė turtui pabrangti per ilgą laiko tarpą nei trumpą.

Opciono kaina didėja priklausomai nuo palūkanų normų rinkoje. Palūkanų norma yra laikomos nerizikinga pelno grąža, kadangi tokią investicijų grąžą galima gauti nerizikuojant – saugiai padėjus indėlį banke. Parduodamas opcioną, investuotojas išaldo savo pinigus. Tuos pinigus jis galėtų laikyti banke iki realaus turto įsigijimo. Per tą laiką jis uždirbtų palūkanas – nerizikingą pelno grąžą. Dėl šios priežasties didėjant palūkanų normai didėja ir opciono kaina. Tokiu būdu (brangiau parduodamas opcioną) pirkimo opciono pardavėjas „atsigriebia“ dėl laukimo prarastus pinigus, kadangi, jis negalėjo padėti pinigų banke ir už juos gauti palūkanų.

Opciono kaina priklauso ir nuo to kaip stipriai kinta turto, kuriam sudarytas opciono sandoris, vertė. Pavyzdžiui, stambių kompanijų akcijų kaina per dieną retai kada pasikeičia 1 ar 2 proc. Tuo tarpu mažų smulkių įmonių akcijos gali pakisti 5 ar 10 proc. per dieną. Kuo turto vertė labiau svyruoja, tuo turtas laikomas rizikingesnis. Esant didelei rizikai, turto vertė auga greičiau. Šis rizikingos priedas yra įskaičiuotas į opcionų vertę, todėl rizikingam turtui sudaromi pasirinkimo sandoriai yra brangesni.

Prekyba pasirinkimo sandoriais

Dabar kai susipažinote su opcionų vertės kitimo priežastimis pabandydysime paaiškinti, kaip prekiaujama opcionais.

Opcionais prekiaujama biržose. Didžiausios opcionų biržos yra JAV – Bostono opcionų birža, Amerikos fondų birža, Europoje – Eurex, Euronext. Keletas didžiausių biržų yra įsteigę Opcionų Kliringo Korporaciją (angl. Opcions Clearing Corporation – OCC). OCC kompiuterinė sistema suveda opciono pirkėją su opcionu pardavėju. OCC taip pat užtikrina, kad visi pardavėjų įsipareigojimai būtų įvykdyti. Taigi iš esmės OCC garantuoja sklandžią prekybą pasirinkimo sandoriais.

Svarbu pabrėžti, kad opcionų birža nustato ir standartinį turto kiekį, už kurį mokamas opcionas. Pavyzdžiui, opcionas dažniausiai suteikę teisę į 100 akcijų.

Siekdami atskleisti prekybos opcionais ypatumus, pateiksime pavyzdį. Tarkime biržoje prekiaujama XXX kompanijos akcijomis po 70 € už akciją. Jūs tikėtės XXX akcijų brangimo 3 mėn. laikotarpyje. Birža siūlo tokias opcionų kainas po 3 mėn. (kaip minėjome kaina skiriasi priklausomai nuo tikimybės, kad opcionas bus pelningas):

- pirkti 1 € per opcioną, suteikiantį teisę po 3 mėn. įsigyti akcijas už 120 €;
- pirkti 2 € per opcioną, suteikiantį teisę po 3 mėn. įsigyti akcijas už 100 €;
- pirkti 5 € per opcioną, suteikiantį teisę po 3 mėn. įsigyti akcijas už 80 €.

Jūsų skaičiavimais akcijos vertė per 3 mėn. turėtų pabrangti iki 90 € už akciją, todėl Jūs mokate 5 € per opcioną ir įgyjate teisę po 3 mėn. įsigyti 100 XXX akcijų po 80 € už kiekvieną. Taigi, kad būtų tikslinga vykdyti kontraktą reikia, kad akcijos pabrangtų iki 85 €. Akcijai pabrangus iki 80 €, jūs nieko neuždirbtumėte, bet nepamirškite, kad dar sumokėjote 5 € už opcioną, taigi viso jums reikia, kad akcijos pabrangtų daugiau nei 85 €, kad kontraktas būtų pelningas.

Jeigu jūsų skaičiavimai buvo tikslūs, po trijų mėnesių jūs nusipirksite 100 vnt. XXX akcijų sumokėję už 8000 € , tuo tarpu kai akcijų rinkos vertė bus 9000 €. Taigi atskaičiavus už opcioną mokėtus 500 €, Jūs uždirbtumėte 500 €. pelno ($9000-8000-500=500$). Taigi opciono dėka jūs per tris mėnesius pasiekėte 100 proc. investicinę grąžą. Jeigu būtumėte pirkę ne opcioną, bet akcijas, jūs tebtumėte gavę 28 proc. pelno. Taigi pasinaudoję opciono svertu gavote beveik keturiskart didesnę investicinę grąžą.

Tačiau nepamirškite - opcionuose pinigai greitai ateina, bet dar greičiau išeina. Jeigu akcijų vertė būtų pakilusi mažiau nei 14 proc. (iki 80 €), Jūs būtumėte praradęs visas savo investicijas - 500 € sumokėtų už opcioną.

Svarbu pažymėti, kad dauguma opcionų nėra realizuojami - nėra nuperkamas turtas, kurio pagrindu buvo pirktas opcionas. Kaip jau minėjome anksčiau, nuo turto rinkos kainos priklauso ir opciono kaina, todėl jums paprasčiau būtų ne parduoti pigiau įsigytas akcijas, bet parduoti patį opcioną. Likus keletui dienų pardavę patį opcioną uždirbtumėte ne ką mažiau nei pardavę akcijas. Tarkime likus trim dienoms iki opciono vykdymo XXX akcijų opciono vertė būtų nebe 5 € (už tiek Jūs pirkote), bet 10 €, suteikiančių akcijas įsigyti už 90 €. Taigi pardavę opcioną už 10 €. opcionų biržoje Jūs gautumėte tą patį pelną (1000 € gautos pajamos iš parduoto opciono minus 500 € išlaidos už pirtą opcioną). Jūs tiesiog šį pasirinkimo sandorį parduodate rinkoje, o pardavėjai perka šį sandorį. Taip opciono pozicija yra uždaroma (sandoris yra anuliuojamas).

Pasirinkimo sandorių vykdymas

Pasirinkimo sandoriai labai retai įvykdomi. Daugelis investuotojų yra linkę uždaryti savo poziciją dar prieš pasibaigiant opciono galiojimo terminui. Opcionų savininkai parduoda opcioną biržoje, o opciono pardavėjai perka parduodamus opcionus ir uždaro opciono poziciją. Tikroji prekyba dažniausiai vyksta tik žaliavomis, kadangi jų realiai reikia gamykloms. Tuo tarpu akcijų opcionų rinkoje sandoriai įgyvendinami ypatingai retai. Parduodami opcionus savininkai fiksuoja pelną, kadangi pelno atžvilgiu dažniausiai netikslinga vykdyti opciono. Vykdamas opcioną atsisakoma laiko premijos. Parduodant opcioną atgal opcionų biržai gaunama tiek akcijos vertės pokyčio gautas pelnas tiek laiko premija.

Jums paprasčiau būtų ne parduoti pigiau įsigytas akcijas, bet parduoti patį opcioną. Likus keletui dienų pardavę patį opcioną uždirbtumėte ne ką mažiau nei pardavę akcijas. Tarkime likus trim dienoms iki opciono vykdymo XXX akcijų opciono vertė būtų nebe 5 € (už tiek Jūs pirkote), bet 11 € (10 € akcijų rinkos vertė ir 1 € laiko premija), suteikiančių akcijas įsigyti už 90 €. Taigi pardavę opcioną už 110 € opcionų biržoje jūs gautumėte dar didesnę pelną.

Svarbu pažymėti, kad visos opcionų vertės pateiktos šiame straipsnyje yra orientacinio pobūdžio, siekiant geriau atskleisti vertės kitimo principą. Realioje prekyboje pasirinkimo sandorių kaina priklausomai nuo įvairių faktorių. Pavyzdžiui, tikroje opcionų biržoje opcionų kaina dažniausia būna didesnė nei jų reikšmė, arba išimtiniais atvejais laiko premija gali būti neigiama ir pan. Skaičiuodami tikrąją investicijos grąžą turite įvertinti komisinius finansų maklerio įmonėms. Komisiniai mokesčiai pateiktuose pavyzdžiuose nebuvo vertinti skaičiuojant opciono vertes.

Pabaigai

- Pasirinkimo sandoriai dar vadinami opcionais.
- Opcionai yra derivatyvai, nes jų vertė priklauso nuo kito turto vertės.
- Opcionai turi sverto efektą.
- Opcionų rinkos dalyviai gali užimti pirkimo opciono pirkėjo, pirkimo opciono pardavėjo, pardavimo opciono pirkėjo arba pardavimo opciono pardavėjo pozicijas.
- Opciono pirkėjas turi teisę, bet ne įsipareigojimą turtą pirkti arba parduoti.
- Opciono pardavėjas privalo turtą pirkti arba parduoti.
- Pasirinkimo sandoriai labai retai yra įvykdomi.
- Opciono kaina priklauso nuo to už kiek sutariama turtą pirkti/parduoti ir nuo laiko premijos.
- Į opcionus investuojama spekuliaciniais ir rizikos valdymo tikslais.

- Opcionais prekiaujama opcionų biržose.
- Opcionai būna ilgalaikiai ir trumpalaikiai.
- Opcionai būna pirkimo ir pardavimo.
- Opcionai, pagal savybes dažniausia skirstomi į amerikietiškuosius, europietiškuosius ir kiniškus.
- Opcionai yra ypatingai rizikingas investicinis instrumentas, todėl juos įsigyti patartina tik gerai jų specifiką išmanantiems investuotojams.

Nelik abejingas: įvertink straipsnį - pasidalink su draugais...

Pasirinkimo sandoriai (opcionai)

19 balsai/ Vid.5